

1888 - 1938 10 İKİNCİTESİRİN 40/4

KAYNAK

BALIKESİR HALKEVİ

İÇİNDEKİLER

Milli Şefin Beyanname

Büyük Atanın ölümünün ikinci ihtifal yılı için

Cezmi Tahir Berkin

Balıkesirde 10 - İkinci teşrin - 940 günü

Yaşar Ercön

Ayşe (Şiir)

Osman Balkır

Orta Asyanın kuraklık hâdisesi

Arif Hikmet Öğrüne

Pınarın sesi (Şiir)

Kevser Selçuk

Bana her şey sensin (Şiir)

Yaşar Ercön

Sayı: 94

19-2 inci teşrin-1940

Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır.

KEMAL ATATÜRK

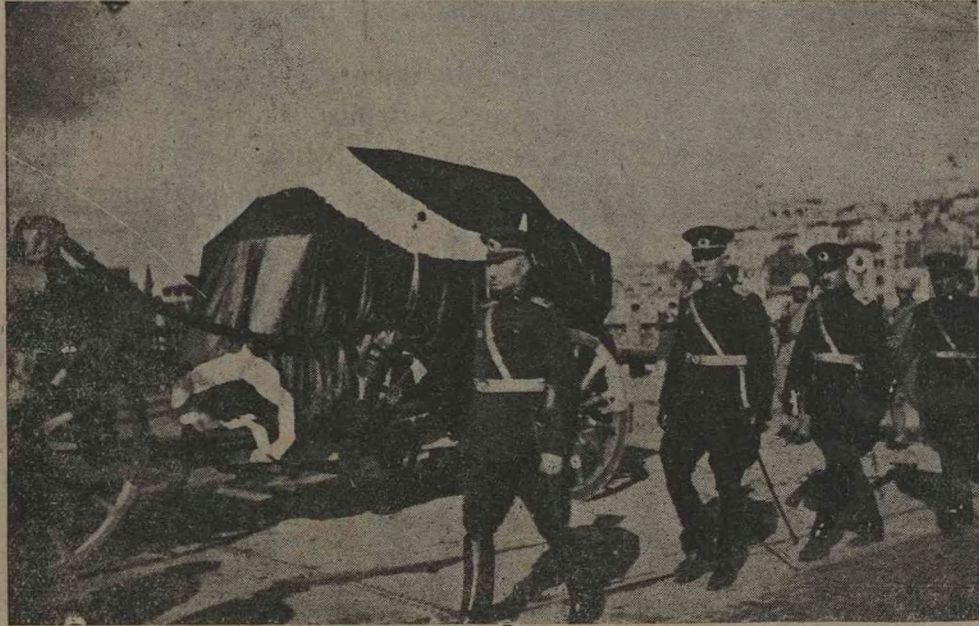

Biz Myurduk

O Bizleri Beklerdi.

Myudu Nöbeti

Bizlere Verdi.

İYESİ

T. F. SILAY

KAYNAK

BALIKESİR HALKEVİ

Yayın Direktörü

ABDİ

Ağabeyoğlu

SAYI: 94

19 - 11 - 1940

YIL: 7

Büyük Türk Milletine

Bütün ömrünü hizmetine vakfettiği sevgili milletin ihtiram kolları üstünde Ulu Atatürkün fâni vücudu istirahat yerine tevdi edilmiştir. Hakikatte yattığı yer, Türk Milletinin onun için aşk ve iftiharla dolu olan kahraman ve vefalı göğsüdür.

Atatürk, tarihte uğradığımız en zalim ve haksız ittiha gününde meydana atılmış Türk Milletinin mâsum ve haklı olduğunu iddia ve ilân etmiştir. İlk önce ehemmiyeti kavranmamış olan gür sesi, asla yıpranmayan bir kuvvetle nihayet bütün cihanın şuuruna nüfuz etmiştir.

En büyük zaferi kazandıktan sonra da Atatürk ömrünü, yalnız Türk Milletinin haklarını, insaniyete ezeli hizmetlerini ve tarihe hak ettiği meziyetlerini ispat etmekle geçirmiştir. Milletimizin büyüklüğüne, kudretine, faziletine, medeniyet istidadına ve mükellef olduğu insaniyet vazifelerine sarsılmaz itikadı vardı. "Ne mutlu Türküm diyene," dediği zaman, kendi engin ruhunun hiç sönmiyen aşkını en manalı bir surette hülâsa etmişti.

Fena zihniyet ve idare ile geri bırakılmış Türk cemiyetini, en kısa yoldan insanlığın en mütakâmil ve en temiz zihniyetleriyle mücehhez modern bir devlet haline getirmek, onun başlıca kaygusu olmuştur. Teşkilâtı esasiyemizde ve bugün bütün vatandaşların vicdanlarında yerleşmiş olan lâik, milliyetçi, halkçı, inkılâpçı, devletçi, Cumhuriyet, bize bütün evsafı ile Atatürkün en kıymetli emanetidir.

Üfulündenberi Atatürkün aziz adı ve hatırası, bütün halkımızın en candan duygularıyla sarılmıştır. Memleketimizin her köşesinde ve bütün milletçe kendisine gösterdiğimiz samimî bağlılık, devlet ve milletimiz için kudret ve vefanın belâğ misalidir. Türk Milletinin aziz Atatürke gösterdiği sevgi ve saygı, onun için Atatürk gibi bir evlât yetiştirebilir bir kaynak olduğunu bütün dünyaya göstermiştir.

Atatürke tâzim vazifemizi ifa ettiğimiz bu anda, halkımıza kalbimden gelen şükran duygularımızı ifade etmeği, ödenmesi lâzım bir borç saydım.

Milletler arasında kardeşçe bir insanlık hayatı Atatürkün en kıymetli ideali idi. Bütün dünyada ölümünün gördüğü ihtiramı, insanlığın âtisi için ümit verici bir müjde olarak selâmlarım. Bu sözlerim, yazıları ve toprağımızda şövalye askerleri ve mümtaz şahsiyetleriyle

5037869
1940-1941 194-29

10-11-940 Günü sabah saat dokuzu altı dakika geçe Lise öğretmeni Cezmi Tahir Bertkin tarafından Hal-kevi salonunda hazırlanan Atatürk köşesinin önünde söylenmiştir.

Sayın yurtdaşlar

Bü gün, Türk milletinin Kah-raman evlâdı Atatürkün ebediye-te intikal edişinin ikinci dönüm yılıdır. Türk vatanını derin bir kederin içinde bırakıp giden o büyük adama minnet ve şükran-larımızı tekrarlamak için bu gün bir vesiledir. Yoksa değil Türk Ulusu bütün dünya milletlerinin o Büyük insanı unutmayacakları kanaatindeyiz. Huzurunuzda, en mert asker, ve en büyük İnsan için en güzel ve münasip cümle-leri bulamıyacağımdan dolayı korku ve heyecan içindeyim.

Atatürk öyle bir noktadır ki, etrafında bütün dünyanın sevgisi ve hayranlığı daireler çizmekte-dir. Her Türk bu dairelerden bi-risi olmak saadeti ve bahtiyar-lığı ile memnun ve mesuttur. Onu seven herkes ona hayran olan her kes, bizdendir. bize ya-kındır. Onu sevmeyen ona hay-ranlık duymayan bizden değildir, bize yakın değildir. O bir insan değildir.

yasımıza iştirak eden büyük milletlere, Türk Milleti adına şükranları-mın ifadesidir .

Devletimizin bânisi ve milletimizin fedakâr sadık hâdimi .

İnsanlık idealinin âşık ve mümtaz siması .

Eşsiz kahraman Atatürk!

Vatan sana minnettardır.

Bütün ömrünü hizmetine verdiği Türk Milleti ile beraber senin huzurunda tazim ile eğiliyoruz. Bütün hayatında bize ruhundaki ateşten canlılık verdin. Emin ol, aziz hâtıran sönmez meşale olarak ruhlarımızı daima ateşli ve uyanık tutacaktır .

Reisicumhur
İSMET İNÖNÜ

Atatürk aramızdan ayrıldığı günden beri Türklük ve insanlık mefhumları içinde karışmış bir ruhtur Onu sevmek bu gün «Millî bir ibadettir.» Onu hatırlamak millî bir borçtur. Onun gösterdiği yoldan gitmek hem millî hem insanî bir vazifedir. Türk milleti iki yıldan beri sarsılmaz bir iman ve şaşmaz bir sadakatle bu ibadeti, bu borcu, bu vazifeyi yerine getirmekte-dir.

Onu karşınızda ki bir avuç çamurdan yapılmış büstüne ba-karak görmeye çalışmayın o şimdi karşınızdaki bayrağın renginde-dir. O şimdi zafer yollarında dalgalanmak isteyen bayrakların aylarında ve yıldızlarındadır. O şimdi duyduğumuz seste gördüğümüz manzarada, teneffüs ettiğimiz havanın içindedir. O şimdi Anadolunun ve Trakyanın yalçın kayalarında karlı tepelerinde mümbit ovalarında kurak bozkır-larında coşkun derelerinde ne-hirlerinde taşında toprağında ve

havasındadır.

Onu şimdi karşınızda yaşıyor. görüyorum. Onu şimdi ben su bay ve askerlerimizde kahra-manlık ve cesaret, kadınlarımız da şeref ve fazilet, ihtiyarları-mızda tecrübe ve sabır, gençle-rimizde irade ve çalışkanlık, ço-cuklarımızda ümit ve istikbal halinde tekrar dirilmiş görüyo-rum. Bununla beraber onun vu-cudu artık bir avuç topraktır. Geçenlerde Fransız muharrirle-rinden Georges Dulamel'in bir yazısını okuyordum orada bir Fransız askerinin ölümünü vesile ederek muharrir ölümden şöyle bahsediyordu:

Feda edilen şey çok büyük... Bu feda ettiğiniz şeyi vermek için zamanı kendiniz tayin edemez-siniz sizden büyük fedakârlığı isteyen sesi duyar duymaz baş eğmek, razı olmak lâzım. Beşe-rin bu sesi karşısında elindeki aleti bırakarak, işte hazırım. di-ye ayağa kalkması lâzım.»

Şaşmaz bir hakikat gibi kar-şımda duran bu cümlelerin önün-de düşünürken bir şey, içimden beni ikaz etti. Kendi kendime söylendim:

Artık ölmesini bile becereme-yen zavallı Fransanın zavallı mu-harriri dedim. Bir riyaziye kai-desi gibi ortaya attığın bu hik-metli cümlelerin bir müstesnası var. Bir tek ve büyük bir müstesnası var.

Atatürkün, en büyük zaferi ölüme karşıdır. Tarihın yolların-da ilerlerken karşısına çıkan dağ gibi müşküllere çelme takmasını bilen Adam tabiatın ölüm için

koyduğu kaideyi de alt üst etti. Ölüm Atatürk'ün karşısına çıktı-ğı zaman büyük Adam Fransız muharririnin dediği gibi ona bo-yun eğmedi. Kim bilir. ölüm onun kaç defa önüne çıkıp yo-lunu kesti. Ve o ölüme kim bi-ler kaç defa "daha sırası değil", Dedi bir kaç tanesini hatırlaya-lım:

Çanakkalede saatının üzerine bir mermi parçası isabet ettiği zaman O ölümlle karşı karşıya idi. Fakat yapılacak işler çoktu. Ölmenin sırası değildi. Kurtula-cak bir şeref vardı. Sakaryada Atatürkün kırık kaburgalarında dolaşan sızı değil ölümdü. Fa-kat ölmenin sırası değildi. Kur-tulacak bir vatan vardı. Afyon tepelerine tırmanırken Atatürkün sağında solunda ısıklık çalan şey-ler mermi değil ölümdü Fakat ölmenin sırası değildi. Yalçın te-pelerden seyredecek bir zafer vardı.

İzmir sokaklarında, onun ayak-larına atılmak için hazırlanan dost buketin içinde Bahar değil ölüm vardı. Fakat ölmenin sırası değildi Türk milletine medeni vasfını jade edecek yılları yaşa-mak lâzımdı. Nihayet vatan ve şeref kurtarılmış zafer kazanıl-mış inkılâp yılları bir birini ta-kip etmişti. Cumhuriyet kurul-muş ve gençliğe emanet edilmiş-ti. Artık büyük adamın içinde üzüntü yoktu. Artık ölüm elini kolunu sallayarak gelebilirdi. Dikkat edilecek olursa Atatürk evvelâ bütün şahsî düşmanlarını affetti. Siyasî mahkûmların ar-tık inkılâba zararsız birer za-

vallı mahluk olduklarını kanun-
larla ilân etti mahını mülkünü
yavaş yavaş birer birer Cumhu-
riyet Halk Partisine devretti.

Vasiyetini yazdı ondan sonra
ölümün kendisine yavaşmasına
müsaade etti Fakat ölüm dünya
kurulduğundan beri mağlup ol-
mayan ölüm, ilk defa onun kar-
şısında mağlup oluyordu çünkü
cesetten olacağı ruh birden bire
vatanın taşına toprağına yayılı
vermişti. Onun alacağı ruh bir-
denbire bir bayrak halinde elin-
den kaçıvermişti.

Dolma bahçe sarayında altı
meşalenin ortasında vakar ve
azametle uzanan bayrak. Dolma
bahçeden Saray burnuna kadar
büyük rütbeli generallerin ya-

ANKARALI AŞIK ÖMERİN AĞITINDAN

Yok gayri bizlere uyku dünek vay
Kimi bel bağlayak kime dönek vay
Vay amansız ecel alçak felek vay

Ağla gözüm ağla yaşlar dil olsun
Kurumuş dereler baştan sel olsun
Çiçek kara açsın çayır kül olsun

Her gittiği yere o şan verirdi
Arslan bakışını görse erirdi
Kaşları yeleden nişan verirdi

Her belayı önler arda atardı
Dermandı dertlere heman yeterdi
Babamızdı elimizden tutardı

Millet Atan gitti başın sağ olsun
Ölümü devraçsın yeni çağ olsun
Dağlar birer birer yanar dağ olsun

nında yaya yürüdükleri bayrak.
Ankaaa caddelerinde 80 Anadolu
çocuğunun çektikleri ağır ağır
götürdükleri bayrak. Ölüm ruhu
alamamıştı elinde yalnız bir vu-
cut kalmıştı.

Böyle olduğu halde bile daya-
namadık. Onun vücudunu bile
ölüme vermeğe razı değildik. So-
kaklar çığlıklarla dolmuştu. İh-
tiyarlarımız, gençleriniz çocuk-
larımız hep beraber günlerce
aylarca ağladık. Her kalem sahi-
bi onun acısına yazdı, her şair
onun acısını terennüm etti. Bütün
Vatan mühteşem ve heybetli bir
manzara içinde idi. O günlerin
azametini tekrar yaşamak için,
o günlerde neşredilen şiirlerden
bir kaç parça okumak istiyorum.

Türklük yüreğini dağlasın gayri
Cihanda bizimle ağlasın gayri

Türklük yüreğini dağlasın gayri
Cihanda bizimle ağlasın gayri

Türklük yüreğini dağlasın gayri
Cihanda bizimle ağlasın gayri

Türklük yüreğini dağlasın gayri
Cihanda bizimle ağlasın gayri

Türklük yüreğini dağlasın gayri
Cihanda bizimle ağlasın gayri

DiĞER BİR ŞİİRİNDEN

Gökler ağıtlardan titriyor kat kat
Düştü üstümüze gerilen kanat
Onsuz dünya yarım, insanlık sakat

Türklük yüreğini dağlıyor şimdi
Cihanda bizimle ağlıyor şimdi

O Hep dolu tuttu boş atmadıydı
Söz verince yaptı aldatmadıydı
On beş yıl tek burun kanatmadıydı

Türklük yüreğini dağlıyor şimdi
Cihanda bizimle ağlıyor şimdi

Bizdendi sevinç bizdendi derdi
Biz uyurduk o bizleri beklerdi
Uyudu nöbeti bizlere verdi

Türklük yüreğini dağlıyor şimdi
Cihanda bizimle ağlıyor şimdi

BEHÇET KEMALİN BİR ŞİİRİNDEN

Hey dünya! Yer yüzü! Sarsıl, yarıl çök
Neysen bu gün göster delin boşan gök
Kendini yere çal parçalan tarih
Ey Timur, Atilla, Yıldırım, Fatih
Alpaslan, İskender, Cengiz, Napolyon
Ey evvelce ölen yüzlerce milyon
Kâfi değil gökten muhayyel tavaf
Kalkın mezarlardan, toplanın saf saf
Doğrulun, gelen bir eşsiz kahraman
Doğrulun geliyor en büyük insan

Giden vücudun acısını kalan
ruh artık teselli etmektedir. Bu
gün tesellimizi bulmuş sayılabi-
liz. Artık şu kanaattayız ki Ata-
türk aramızda yaşamaktadır.

Türk haysiyat ve şerefi Türk
istiklâl ve Cumhuriyeti ebedi
kaldıkça Türk bayrağı ihtişamla
başımızın üzerinde dalgalandıkça
Türk ordusu bu günkü gibi dım-
dik ayakta durdukça Onun için
ölüm yoktur. Daha geçenlerde
Meclis kürsüsünden bütün dünya
ya Türkün sarsılmaz iradesini

haykıran Millî Şef İsmet İnönü-
nün sesinde Atatürkü eskisi ka-
dar kudretle ve azametle yaşıyor
bulduk.

Atatürk'ün hayatı.. Onu bilme-
yen var mı? Bu hayat, orta hal-
li bir aileden Selânikte doğan
bir çocuğun ebediyete doğru
yükselmesinin tarihidir. Bu tarihi
büyüğümüz küçüğümüz en küçük
teferruatına kadar biliyoruz. Bu
yükselişin bu Büyük Adam olu-
şunun sırrı nedir. Her şey gibi
onu da kendi ağzından dinledik.

büyük olmak için hiç kimseye iltifat etmeyeceksin. Hiç kimseyi aldatmayacaksın Memleket için hakiki mefkûre neyse onu görecek o hedefe yürüyeceksin herkes senin aleyhinde bulunacaktır. Herkes seni yolundan çevirmeğe çalışacaktır fakat sen bunda mütaahhamil olacaksın. Öñüne nihayetsiz manialar yığacaklar kendini büyük değil küçük, zayıf vasıtasız hiç telâkki ederek kimseden yardım gelmeyeceğine kani olarak bu maniaları aşacaksın.

Bundan sonra da sana büyük sün derlerse bunu söyleyenlere güleceksin..

Atatürkün bu millete yaptığı büyük işler sayısızdır. Nereye baksak onun kafasından sızan ışığı, nereye baksak onun ince parmaklı fakat iradenin ve yarıdıcılığın damgasını taşıyan kudretli ellerinin izlerini görüyoruz. Türk milletinin sonsuz kabiliyetlerine onun ekmediği tohum kalmadı. Yurdumuzda asırlarca sonra bile yeşerecek her filiz onun emeğini taşıyacaktır O bize yaşamayı öğretti. Sevmesini öğretti çalışmasını öğretti. Onun istediği gibi yaşamak onun istediği gibi çalışmak onun istediği gibi sevmek, bizim için saadet verici bir meşguliyet olacaktır. Onun yaptığı işlerden hiç biri yanlış çıkmadı. Onun evvelden haber verdiği şeylerden hiç biri hatalı çıkmadı.

Geçenlerde bir tanıdığım Atatürkten bahsediyordu:

Onun üç işini şimdi hayranlıkla tahlil ediyorum diyordu. Dünyanın dilinden düşmeyen

«Beşinci kol» Faaliyetini o Hatay işinde herkesten daha dürüst ve ustaca kullandı. Son zamanlarda yapılan hudut tashihi-lerinde istikbaldeki münazaaları önlemek için diğer milletlerin yaptığı nüfus mübadelesini Türk Yunan dostluğunu temin için ilk defa Atatürk kullandı nihayet Hatay işinde Fransanın çekinilecek bir kuvvet olmadığını herkesten evvel o keşfetti.

Atatürkün en büyük işini ben iki noktada görmekteyim;

1 — Türk milletine medenî vasfını ve kabiliyetini (2) ve Türk ordusuna tarihi kahramanlığını ve meziyetlerini iade etmesi.

Bütün büyüklüğümüz, inkılâbımız ve fevkalâdeliğimiz Bu iki noktanın içindedir.

Onun bu gayreti sayesinde ki, Bir zamanlar Türkleri vahşi ve barbar diye tavsif eden Garp dünyası, gazetelerinde ve kitaplarında yarış edercesine inkılâplarımızdan, medeniyetimizden, cesaret ve kahramanlığımızdan sözünden dönmez bir millet, yalan bilmez haksızlık kabul etmez bir topluluk olduğumuzdan durmadan bahsediyorlar.

Onun bu gayreti sayesinde ki, Türk ordusu yenilmek bilmez bir kuvvet, çatmağa gelmez bir kudret olarak tanınıyor.

Onun bu gayreti sayesinde ki 18 milyonluk bir millet olduğumuz halde 50 milyonluk milletlerin ordularını düşünceye sevk ediyoruz. Türk milletinin medenî vasfını dünyaya ilân ederken kuru bir siyaset adamı

palavrası yapmadı. Bu iddiasını herkesten evvel Garp alimlerine kabul ettirdi ve Anadoluyu bu yüzden geniş bir ilmi araştırma sahası yaptı. Anadolu toprağının altında yatan harabeleri kazdırttı. Çıkan şeyler Onu yalancı çıkartmadı. Binlerce Anadolu yerlisinin üzerinde tetkikler yapılması için emirler verdi. Ve ilim dünyasının Anadoludaki yerli Türk halkının Orta Asyadan gelen Türkler olduğunu ve bu hal kın Avrupaya ilk defa olarak medeniyeti götürdüğünü kabul ettirdi.

Profesör Pitard Bayan Afetin neşrettiği Fransızca ilmi bir eserin mukaddemesinde Profesör Pitard ilmin Atatürke çok şeyler borçlu olduğunu söyleyerek ondan, Ebedî Atatürk diye bahse diyor Bu sayededir ki artık «Türk» kelimesi, itibarlı bir isimdir.

Bu sayededir ki Türk kelimesi Osmanlı imparatorluğu zamanında olduğu gibi kabalığın değil medenî olmanın bir remzidir.

Onun bu devamlı gayreti sayesinde ki (Medeniyet) ile Türk- lüğün biribirini tamamlıyan iki mefûm olduğu hakikatı dünyaya kabul ettirilmiştir.

Bunun için Atatürk onuncu Cumhuriyet bayramı nutkunun sonunda büyük bir ıftiharla, gururla, sevinçle, (ne mutlu Türküm diyene) diye bağırdı. Bu geliş güzel bir böbürlenme değil, haklı bir ıftihardır dediğimiz gibi Atatürk'ün büyüklüğü ve meydana gıttirdiği inkılâplar bu ucsuz bucaksız gayretinin için-

dedir.

Diğer taraftan Türk askeri onun en çok üzerinde durduğu meselelerinden biri idi. O Türk askerinde, Türk inkılâbının, Türk Milletinin Türk medeniyetinin bekçiliğini görüyordu. Onsuz hiç bir şeyin olmayacağı kanaatında idi onunla yeni Türk askeri ile her şeyi yapmanın mümkün olacağına iman ediyordu Türk askeri onun dünyada en çok sevdiği bir varlıktı. Unutmamalı ki Atatürk her şeyden evvel büyük bir askerdı Ömünün yarısından fazlasını bu kanaatkâr sabırlı vefakâr, sadık insanların arasında geçmişti. Onu herkesten iyi tanıyordu, onu herkesten fazla seviyordu. Dünyada bir Türk neferi ile karşı karşıya duran Atatürk'ten daha heybetli bir tablo daha muhteşem bir manzara olamaz. Onlar yani Mustafa Kemal ile Mehmetçik el ele vererek yö-rürlerken karşılarında hiç bir kuvvet duramadı bu iki heybetin karşısında Afyon dağlarının nasıl dümdüz olduğunu hepimiz hatırlıyoruz Artık onlar eskisi gibi yan yana değil iç içe yaşamaktadırlar. Yolda rastladığınız yüzü yanık, bağı yanık gözü tok, cesaretin ve kahramanlığın timsali, Türk askerlerinin her biri Mustafa Kemalden bir parçadır. Bütün Mehmetciklerin meydana gıttirdiği Türk Ordusu Mustafa Kemal demektir. Ve Mustafa Kemal demek yenilmez adam ölmez adam demektir.

Bunun içindir ki ben daima Atatürk'ün askerlerle olan hatıralarına bayılırım belki sizde bi-

lirsiniz. Onun iki hatırasını anlatmadan sözlerime devam edemeyeceğim. Bunlardan biri efsaneler gibi dilden dile dolaşan bir hatıradır. Diğer Mersin sayıyı Ferit Celâl Güvenin anlattığı bir hatıradır. Bir gün ben İzmirdeyken İzmir'e Atatürk gelmişti. Müstahkem mevkileri teftişe gitti dediler. Bu efsanevi hatıra o günlerde halkın ağzında dolaşmağa başladı. Yaver ile beraber yalnız başına memnu mıntakalardan birine girmiş. Nöbet bekleyen kahramanlardan biri (Yasak) demiş Yaver, karşıdan büyük bir hata yapmakta olduğunu ne fere işaretle anlatmağa çalışmış Mehmetçik aldirmamış Atatürk askerin yanına yaklaşıp (Ben Mustafa Kemalim demiş Mehmetçik vekarını ve ciddiye-tini bozmadan biraz eğilerek Atatürk'ün yüzüne bakmış [Benzion amma yasak] demiş subaylar gelmiş çavuşlar onbaşılar koşmuş Amiri Mehmetçiğe [Mü-sade et] diye emir vermiş Atatürk yürümüş fakat Mehmedin önünden geçerken elini omuzuna koymuş [Ben böyle asker istiyorum] demiş. Bu iki büyük Türkün bu tarihin iki büyük varlığını karşılaştırmayı düşündükçe kalbim duracak gibi oluyor. Balıkesir gibi Atatürk Heykelinden mahrum şehirlerimizden bir tanesinin geniş meydanlarından birine bu manzarayı heykelleştirerek dikmek ne büyük bir abide meydana getirirdi. Mustafa Kemal ve Türk askeri.

Diğer hatıra şudur: Bir gün Çankayada Atatürk kendisi an-

latmış bu gün Muhafız gücünde Türk askerlerini güreştirdim. Öyle canla başla güreştikleri gömlekleri parça parça oldu. Emir verdim kendi gömleklerimden getirttim geymeleri için kendilerine verdim fakat geymediler. Niçin geymiyorsunuz dedim. Köyümüze bundan daha iyi armağan götürebilirmiyiz cevabını aldım. Bende galip galen askerlerin yırtık gömleğini hatıra olarak aldım ve dolabımda saklıyorum. O sırada Atatürk hizmetçilerden birine emir vererek gömleği getirtmiş ve seyredenlere yırtık bir gömlek fakat temizdir demiş. O sırada bu muhteşem manzara karşısında heyecananlardan biri Atatürk diye bağırılmış. İnkılâbı sen yaptın onun edebiyatında sen yapıyorsun biz sana kâfi değiliz Atatürk'ün yüzünütatlı bir pembelik istilâ etmiş ve başını yere doğru eğerek estafurlah demiş

Türk milleti medeni vasfını taşıdıkça [Türk milleti muasır medeniyetin üstüne çıkmak] için emin ve sağlam adımlarla ilerledikçe Türk askeri dımdık ayakta durdukça onun ruhu aramızda mesut ve bahtiyar dolaşacaktır. Yıllarca asırlarca sonra aksakallı cefakeş tarih, haksızlık yapan elleriyle yapraklarına hadı-satı geçirirken dünyayı ızdıraba ve felâkete sürükleyen dünyanın sözde büyüklerine Atatürk'ü göstererek böyle olmalıydınız demek kadirşinaslığını gösterecektir ve tarihin en süslü sayfeleri onun ismini taşıyan sayfeler insanlığın en çok iftihar edeceği

Balıkesirde 10 - İkinci teşrin - 940 günü

Yazan : YAŞAR ERCÖN

Sessizce açılan kapılardan sokağa kayan gölgeler, ağır adımlarla Halkevine süzülüyor. İhtiyar, genç, kadın, erkek diye ayırmaya hacet yok bütün Balıkesirliler emir almış gibi, sözleşmiş gibi yalnız bir işle meşgul Onun ikinci ölüm yıldönümünü anacaklar.

Bütün Balıkesiri derin bir sessizlik örtmüş, sokaklarda yürüyenler gürültü etmemek için adeta ayaklarının uçlarına basıyorlarmış gibi sessizce ilerliyorlar.

Aradan iki yıl geçmiş olmasına rağmen bu eşsiz kaybın derin sızısi taze bir hicran gibi içinde duyan Balıkesir halkı bu gün yalnız Onu anmanın verdiği millî bir ibadet heyecanıyla erkenden Halkevi etrafına dolmuştu. Şehir baştan başa sessiz ve ıssızdı, evler boş dükkân ve mağazalar

bahisler ona ayrılan bahisler olacaktır.

İnsan adam büyük asker, sözlerimi bitirirken sana en layık sözleri bularak hitap etmek istiyorum seni hakkıyla canlandıran en güzel cümleyi yine en yakın arkadaşın Millî Şef İsmet İnönü söyledi. Onun sözleriyle konuşmama son veriyorum.

Devletimizin banisi Milletimizin fedakâr sadık hadîmi insanlık idjalinin aşık ve mümtaz siması eşsiz kahraman Atktürk vatan sana minnettardır.

kapalıydı. İçimizdeki diamez yaranın müşterek acısını bu müşterek toplantının teselli sinde arıyorduk.

Halkevi salonu dolmuştu, ren-gâ renk çiçeklerle süslü sahne de kırmızı bir ziya altında Türk ve Parti bayrakları ortasında duran büyük ölünün büstü her zamankinden daha çok yükseliyor gibiydi.

Saat tam dokuzu beş gece Halkevi Reisi avukat Sadık Deniz'in boğazını düğümleyen ızdırıp hıçkırıkları arasında Aziz ve Ebedi Şefin iki yıl evvel hayata gözlerini yumdukları tarih dakikayı haber vererek hazırunu Büyük Kahraman Ata'nın hatırası önünde beş dakika sükûta davet etti.

Boyunları büken kayıdın ağırlığını yaralı yüreklerinde bir daha hisseden Balıkesirliler derin bir huşû içinde Büyük ve Müebbet Atalarının ızdırabı ile baş başa kaldılar, bütün bayraklar yavaş yavaş yarıya kadar indi ve bu an salonda yalnız hıçkırık sesi işitiliyordu. Saygı ve anma durumu bittiğinde gözlerde donuk yaşların parladığı görülüyordu.

Biraz sonra Lise Türkçe öğretmenî Cezmi Tahir Bertkin kürsüye gelerek zaman zaman hıçkıran sesiyle çok heyecanlı ve veciz hitabesine başladı bunu Lise Tarih öğretmeni Rafet Onurlu tarafından okunan Millî Şefin

Beyannamesi takip etti. Bundan sonra Halkevi Reisi avukat Sadık Deniz tekrar kürsüye gelerek şöyle dedi: Şimdi Büyük ölünün kendi sesini dinleyeceğiz. Ebedî Atayı büyük Kahramanı dinliyoruz, Cumhuriyetin Onuncu yıldönümünde irat buyurdıkları nutku Halkevi oparlörleri vasıtasıyla bütün Balıkesir halkı dinliyor. Halkevi hoparlörlerinin önüne toplanmış olan halk hasretini çektikleri Büyük Atalarının sesini dinliyorlar.

Bundan sonra bütün teşekkülün mümessilleri tarafından ihtiramla taşınan binlerce muazzam çelenklerin arkasında bütün Balıkesir halkı yavaş yavaş ilerleyerek Atatürk parkından Atatürk madalyonuna gidiyor. Bu muazzam çelenkler madalyona dizildikten sonra saygı geçişi başladı, önde Vali ve Kumandan olduğu halde bütün Balıkesir halkı gittikçe taşan bir nehir gibi akarak Atalarının önünden geçiyor. Millî birliği ve millî bütünlüğü canlı bir tablo haline getiren bu heybetli manzara iki saatte fazla sürdü. Bundan sonra merasim bitti, fakat şehrin sessizliği ve ıssızlığı ertesi günün saat dukuzu beş geçeye kadar devam etti.

Kâinatı sarsa sarsa Türkelinde bir güneş battı o artık bir daha doğmayacak fakat nuru sönmedi damarlarımız ve kalplerimiz o şua ile dolu bu bizde ikinci Mustafa Kemal olan «Millî Şuur» dur ve artık asıl Atatürk ölmez Ebedî Atatürk budur.

A Y Ş E

Yaz seması kadar parlak gözlerin,
Bugün yine neden şebnemli Ayşe?
Civanın Memetten yok mu haberin,
Gözlerin ondan mı pek nemli Ayşe?

Gurbete gideni tez gelir sanma,
Boş yere umuda düşüp aldanma,
Memedi an, fakat hicranla yanma,
Haber etme sakın sitemli Ayşe!

Memet gurbet elde adını anar,
«Ayşe benim!» Deye avunur, kanar,
Gönlünde açtığın yarası kanar
İnan, Memet sana özlemleri Ayşe!

Dönsün hele Memet gurbet elinden,
Bak nasıl saracak ince belinden,
Koklarken aşkın penbe gülünden
Saçına örecektir sitemli Ayşe!

Yaz seması kadar parlak gözlerin!
Bugün yine neden pek nemli Ayşe?
Civanın Memetten yok mu haberin
Gözlerin ondan mı şebnemli Ayşe?

Osman Balkır

Ortaasyanın Kuraklık Hadisesi

Yazan: Ali Şuûri ilk okulu Öğretmenlerinden ARİF HİKMET ÖĞRÜNÇ

Uzun asırlar önce bütün Ortaasyayı
Bin bir hadise yıktı o kocaman kıt'ayı.

Yüzbin değişik oldu Coğrafi durumunda
Bitti tükendi hayat geçinme sorumunda.

İklimin hep şartları değişti birdenbire,
Esen pek sert ruzgârlar oldu afat buyere.

Deniz gibi kumları sürüp yığıldı bu yerler
Verimsiz kaldı toprak, bozkırlandı o eller

Çok ırmaklar kurudu içdenizler göl oldu,
O yemyeşil ovalar gül rengini soldurdu?

Akar sular azaldı her yer oldu bataklık,
O verimli ülkede hüküm sürdü kuraklık.

Herşey değişti birden altüst oldu ülkeler,
Çorak çöllere döndü harap oldu tögeler.

Tabiat kuvvetini yenebilseydik eğer,
Cennet gibi vatandan göç etmezdi biz Türkler

«Es ir» kuvvete karşı elimizden ne gelir,
En büyük fen kuvveti karşısında eğilir.

“ GÖÇLER ” (1)

Altaydaki oymaklar, hanlarıyla beraber,
Anayurttan dört yana göç ettiler bu sefer,

Günden işaret alan yat ellere yürüdü,
Kıyametli bu göçler yer yüzünü bürüdü.

Sert akınlar güneye gün batıya yüklendi,
Sosyal hayat filizi, yedellerde köklendi.

GÖÇLERİN DEVAMI

Bu yollardan gidenler zahmetlere katlandı,
Himalaya dağları, pek zorlukla atlandı.

İnsana yol vermiyen o yüce uludağlar,
Hala o Alpayları (2) bu gün bile hatırlar.

Hindistan ile (3) Çine (4) salındı zor salgınlar
Üç kıt'aya yüklendi bu sürekli akınlar.

Mahşer gibi akınlar titretmişti cihanı,
Türkleşiyordu birden bu dünyanın her yanı

(1) Anayurttan muhaceretlerin başlaması (M. E. 20000) tahminen iki yüz asır öncedir.

(2) Cihangir ve Fatih kelimelerinin Türkçe karşılığı Alp aydır.

(3) Hindistana ilk akın eden Dravîd Türkleri (M. E. 3000) yıl önce

(4) Kuzey Çine akın eden Türkler (M. E. 7000)

Etilerin anayurttan batıya akınları, Küçük Asya denilen bugünkü Anadolu'da kurdukları Eti imparatorluğu (5)

Hep Altay Türkleridi yapan bu istilâyı,
Etiler yurt edindi ilk bu küçük Asyayı.

En önce Flabernas (6) bu devleti kuruyor,
İlk Mürşî (7) de elli yıl saltanatta duruyor.

Halep ile Babili bir hücumda bu adam,
Alamakla ödevini hakkıyla etti tamam.

Eti demek bey demek bu sözünde manası
Sonki Mürşilin geçti (8) bu çağ tahta bahası Subbiluliyuma

Bu imparatorluğu Kızılırmak yönünde
Bu hükümdar kurmuştu önce Boğazköyünde. (9)

Kuzey anadoluyu eline geçirmişti,
Bu devletin sınırı Şama kadar ermişti.

Oldu Etiler için (unutulmaz bir Ata,)
Yıllarca eserleri kalması bir hatıra.

İkinci Mürşil geçti (10) babasının tahtına,
Bugünkü Anadolu girdi devlet paktına.

Süel yeterliğile enerjisi pek yüksek,
Nifteki kabarmalar, onu anar haşrede (11)

Yerine geçti oğlu kahraman Muvatalla (12)
Açtı Mısır sefer düşman oldu belâ.

Mısır kralı Ramses (13) tehlikeyi anladı,
Etilerin korkusu yüreğine damladı.

İki ordu "Kadeşte", (14) girdi harbe bu sıra,
Muvatalla yapmıştı eksiksiz bir manevra,

Ramses'in ordusunu tam ikiye bölmüşü,
Mısırlılar bozulup vuruşmaktan düşmüştü.

İnsanlığın ayramlı öyküsü bu ilk büyük,
Meydan cengini yapan yüzyüzünde ilkin Türk

(5) Etilerin Anadolu'ya akınları (M. E. 4000) yıl.

(6) Flabernas Etilerin ilk hükümdarıdır. Bundan sonra 1 inci Hatusiile birinci Mürşil geçmişlerdir. Eti kelimesi 1 inci Mürşil'e verilmiştir.

(7) İlk Mürşil 1 inci Mürşildir.

(8) Sonki Mürşil 2 inci Mürşil'dir. Bunun Babası Subbiluliyumadır.

(9) Boğazköyü bugünkü Yozgadın şimali garbisinde eski Hatusas şehrinin civarındadır.

(10) İkinci Mürşil Milattan E 1350 de babası subbiluliyumanın yerine geçmiştir. (M. S. 1330) tarihine kadar (20) yıl Hükümdarlık yapmıştır.

(11) Nif bu günkü Mustafa Kemalpaşa kazasıdır.

(12) Muvattala (Kaan Eti) adı verilirdi. (M. E. 1265- 1320 ye kadar 55 yıl hüküm sürdü

(13) Bu Ramses ikincisidir.

(14) 1288 Tarihinde Kadeş harbi olmuştur. Kadeş Suriyenin cenubunda ve asi ırmağı üzerindedir.

ETİLERİN DEVAMI

Etiler tam düşmanın içlerine varınca,
Harbi kazandık diye yağmalara dalınca.

Bu fırsattan bir tedbir aldı Ramses o zaman
Durumunu düzeltti yeni kuvvetle heman.

Yoksakı Etileri ilk hücum arabası,
Altında can verirdi tanrı olsa babası (15)

Mürşil oğlu Hatusi bu çağ oldu hükümdar (16)
Kadeş harbine devam etmeye verdi karar

Mısırlılar, Etiler savaştılar bir hayli,
Harp sonunda olmadı yenen yenilen belli.

Ramses ile Hatusi sonuçsuz bu savaşa,
Vermek için bir sonuç anlaştılar başbaşa.

Hem savgal ve süsallık bir bağlaşma yaptılar, (17)
Düşmanlıktan hem dostluk yollarına saptılar

Yeryüzünde yapılan bu önemli andlaşma,
Devletlere bir örnek olmuştu bu barışma,

Belgenin bir sureti Heyroğlifle Tepte,
Türklerden armağandır Mısırdaki devlete.

Diğer sureti çivi yazısıyla yazılı,
Boğazköyünde çıktı taş üstünde kazılı.

Bu diploma belgeyi Türk yazdı yer yüzünde
Andlaşmasına sahip çıkan odur sözünde.

Tarihimiz çıkıyor yeni toprak altından,
Etilerdi dünyada, soysal hayat yaratan.

FRIKYA DEVLETİ

Etilerle beraber Anayurttan batıya,
Bir takım Türk boyları geçti Anadolu'ya

Bu boylardan Traklar, boğazlardan geçmişti (18)
Hem Ege bö'gesini yurtluk için seçmişti.

Traklarla Friklerin, Etilerle, Litlerin,
Bir köktendi soyları bu baba Yiğitlerin.

(Devam edecek)

[15] M. E. 1288 - 1270

[16] O çağ Mısırlıların ilâhi olan güneşin timsali «Ammunray» idi.

[17] Tedafüi ve taarruzî ittifak kelimelerinin türkçe karşılığıdır.

[18] Traklar (M. E. 3000) yıl önce Çanakkale ve İstanbul boğazlarından geçmiştir.

PINARIN SESİ

Pınarın sesi dinmiş Ayşeciği arıyor
Annesi ince uzun saçların tarıyor
Anne tara başımı saçlarım güzel olsun
Biraz gülmelisin ki kalbimiz neşe dolsun

Baksana benzim soldu kalbim gizli ağlıyor
Pınarın sesi dinmiş keder beni dağlıyor
Ah pınar nazlı pınar suların neye dindi
Senin gizli matemin benim kalbime indi

Bak güneş ressam gibi fasılasız buluyor
Anne bizim köpekler bu gün neden uluyor
Bak anne bu dağlara bir siyah duman indi
Onun için pınarın o coşkun sesi dindi

Anladım ben anladım pınarımın derdi çok
Zannedirim bu köyde bizim gibi dertli yok
Haykırayım derdimi sizde duyun ey dağlar
Bilin ki Ayşeciğin her gün içi kan ağlar

KEVSER SELÇUK

BANA HER ŞEY SENSİN.

Bana: Anne, baba, kardeş sen,
Benim: Sevgim, aşkım, saadetim sen,
Bana: Elem, izdirap, işkence sen
Rüzgâr değil senin nefesin şu esen

Benim: Ümidim, emelim, gayem sen,
Bana: Ölüm, hayat, yaşamak sen,
Benim: Arkadaşım, eşim, yoldaşım sen,
Rüzgâr değil senin nefesin şu esen.

Bana: Ayrılık, hasret, zulüm sen,
Benim: Ruhum, ebediyetim, mezarım sen,
Bana: Hayat veriyor, yaşıtıyorsun sen,
Rüzgâr değil senin nefesin şu esen.

4 - 1 - 941

Yaşar Ercön

Evimizin Neşrettiği

KİTAPLAR

- 1) — Halkevimizin sekiz aylık çalışması
- 2) — Köy kitabı
- 3) — Öz Türkçe adlar.
- 4) — Çepniler,
- 5) — Halk inanmaları,
- 6) — Özel görenek ve inanmalar,
- 7) — Atalar Sözü
- 8) — Bağcılık,
- 9) — Verem,
- 10) — Yusuf Fakih,
- 11) — Yurdum için,
- 12) — Balıkesir Coğrafyası,
- 13) — Konferanslar
- 14) — 17,18 inci asırlarda Balıkesir şehir hayatı,
- 16) — Köylü Ormandan nasıl faydalanır,
- 17) — 19 Mayıs,
- 18) — Yağcılar ve Savaş-tepe mânileri.
- 19) — Öz Ses ve Zevk kaynaklarımız.
- 20) — Balıkesir ve civarında Yürük ve Türkmenler
- 22) — Türkiyede Su ve Ağaç meselesi
- 23) — Uygurlar ve Uygur Medeniyeti

ÇIKMAKTA OLANLAR

- 15) — Vesikalar
- 21) — Halkiyat

HALKEVLERİ DERGİLERİ

Halkevinin adı	Derginin adı	Kaç günde bir çıktığı
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	Taşpınar	»
Amasya	Yeşilermak	»
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Bafra	Altın Yaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	»
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Ölker	Aylık
Artvin	Çoruh	İki ayda bir
Denizli	İnanç	Aylık
Diyarbakır	Karacadağ	»
Elaziz	Altan	»
Eminönü	Yeni Türk	»
Eminönü	Halk bilgisi Haberleri	İki ayda bir
Kayseri	Erciyeş	Aylık
Eskişehir	Halkevi	»
Gireson	Aksu	»
Isparta	Ön	»
İzmir	Fikirler	15 günde bir
Kars	Doğuş	Aylık
Konya	Konya	»
Manisa	Gediz	»
Mersin	İçel	»
Merzifon	Taşan	»
İlâs	Yeni Milâs	»
İuğla	Muğla	»
İğde	Akpınar	»
Niksar	Ölker	»
Trabzon	İnan	»
Samsun	19 Mayıs	»
Sinop	Dıranaz	»
Sivas	Orta yayla	»
Yozgat	Bozok	15 günde bir
Zonguldak	Kara Elmas	3 Ayda bir

Halkevi Başkan

Sayısı 15 kuruştur

Türkdili Matbaası—Balıkeir